
PROBLEM ÇÖZME

BECERİLERİ&YÖNTEMİ

Eshat KARAKAYALI

Rehberlik ve Psikolojik Danışma

PROBLEM NEDİR?

Günlük yaşamda kişinin yapması gereken iş ve işlemlere engel oluşturan, sorun yaratan, güçlük çıkaran vb. durumlara problem denir.

Karşılaşılan bu durum kişiyi olumsuz etkilemekte ve bu durum onda belli bir düzeyde rahatsızlık yaratmaktadır.

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ&YÖNTEMİ

Problem olan durumun belirlenerek, çözüm yollarının aranması ve problem durumunun aydınlatılması / çözümlenmesi sürecidir.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN AŞAMALARI:

- 1 .Problemin farkına varma / belirleme / tespit etme
- 2 .Problemin tanımlanması / anlaşılması
- 3 .Problemin çözümüne yardımcı olacak öneriler, olasılıklar oluşturmak
- 4 .Problemle ilgili bilgi / veri toplanması / değerlendirilmesi.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN AŞAMALARI:

5 . Öneri ve olasılıkların test edilmesi / denenmesi / çözüm yolu oluşturulması / kabul ya da reddedilmesi.

6 . Öneri ve olasılıklar arasından probleme en uygun çözüm yolunun seçilmesi ve uygulanması.

7 . Öneri ve olasılıkların uygulanmasından sonuçlar çıkararak genel bir sonuca varılması

1.Problemin Belirlemesi:

Aşağıda örnek problemler belirtilmiştir. Sizler de günlük hayatta ne gibi problemlerle karşılaşıyorsunuz?

Düşünün bakalım...

Örnek 1: Yazılı sınavlardan düşük not almaktan korkmak

Örnek 2: Eve ya da iş yerine hırsızın girip değerli eşya ya da parayı çalması

örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşamamak vb.

örnek 4:.....

örnek 5:.....

2. Problemin anlaşılması

Bu aşamada kendimize soracağımız birkaç soru problemin anlaşılmasında bize yardımcı olacaktır.

- Problemi düşününce aklınıza neler geliyor?
- Probleme ilgili neyi biliyorum?
- Probleme ilgili neyi bilmiyorum?

Yukarıdaki sorular cevaplandığında problemi hem analiz etmiş oluruz. Hem de probleme ilgili bildiklerimiz ve bilmediklerimiz ortaya çıkar. Bu soruların cevapları bize diğer aşamalarda yardımcı olur.

Bir önceki slaytta yer alan Örnek 1 – 2 – 3 durumlarına ve yazdığınız problemlere yukarıdaki soruları sorup cevaplayınız.

Problem durumlar:

Örnek 1: Yazılı sınavlardan düşük not almaktan korkmak

Örnek 2: Eve ya da iş yerine hırsızın girip değerli eşya ya da parayı çalması

örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşamamak vb.

örnek 4:.....

örnek 5:.....

Sorular:

- Problemi düşününce aklınıza neler geliyor?
- Problemlle ilgili neyi biliyorum?
- Problemlle ilgili neyi bilmiyorum?

3. Problemin çözümüne yardımcı olacak öneriler, olasılıklar oluşturmak

Öğrenci öneri ve olasılık oluştururken en kısa zamanda çok olasılık ve öneri düşünmelidir.

Öğrencinin bulduğu öneri ve olasılıklar problemin çözümüne yardımcı olmalıdır.

Örnek 1: Yazılı sınavlardan düşük not almaktan korkmak

Öneri / Olasılık 1: Yazılı sınavlara verimli çalışma yöntemlerini dikkate almadan çalışmak

Öneri / Olasılık 2: Yazılı sınavlara hiç çalışmamak

Öneri / Olasılık 3: Yeterli düzeyde çalışmadığını düşünmek

3. Problemin çözümüne yardımcı olacak öneriler, olasılıklar oluşturmak

Örnek 2: Eve ya da iş yerine hırsızın girip değerli eşya ya da parayı çalması

Öneri / Olasılık 1: Ev ya da iş yerinin kapı penceresinin açık unutulması

Öneri / Olasılık 2: Değerli eşya ya da paranın görünen ya da kolayca bulunulacak bir yere konulması

Öneri / Olasılık 3: Yeterince güvenlik önlemlerinin alınmaması

3. Problemin çözümüne yardımcı olacak öneriler, olasılıklar oluşturmak

Örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşamamak vb.

Öneri / Olasılık 1:.....

Öneri / Olasılık 2:.....

Yukarıdaki boşlukları kendiniz düşünerek öneri ve olasılık oluşturunuz.

4. Probleme ilgili bilgi / veri toplanması / değerlendirilmesi

Probleme göre farklı kaynaklardan bilgi toplayabiliriz.

Örneğin yazılı sınavlardan korkuyorsak okuldaki öğretmenlerimiz / rehber öğretmenimizden bilgi alabiliriz.

Örneğin ev ya da işyerimize hırsız giriyorsa polis, asker, güvenlik birimlerinden bilgi alabiliriz.

Örneğin arkadaşlarımızla kavga ediyorsak ailemizden, büyüklerimizden, öğretmenlerimizden bilgi alabiliriz.

Bilgi toplamak için birden çok kaynaktan yararlanabiliriz. İnternette, telefonda, müşteri hizmetlerinden, kitap – dergilerden, televizyon programlarından, devlet dairelerinin kurum ve kuruluşlarından gibi birçok yerden bilgi toplayabiliriz.

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenmesi

Bu aşamada öneri ve olasılıklar test edilir.

Test edilmesinin amacı ise, gerçekten problemin çözümlerinden biri olup olmayacağını anlamaktır.

Bu aşamada toplanan bilgilerden yararlanılır.

Örnek 1: Yazılı sınavlardan düşük not almaktan korkmak

Öneri / Olasılık 1: Yazılı sınavlara verimli çalışma yöntemlerini dikkate almadan çalışmak

Öneri / Olasılık test edilmesi: Gireceğiniz yazılı sınava verimli çalışma yöntemlerini kullanarak hazırlanın ve sınava girin.

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenmesi

Öneri / Olasılık 2: Yazılı sınavlara hiç çalışmamak.

Hipotezin test edilmesi: Yazılı sınava hiç çalışmamak yerine az da olsa çalışarak girin.

Öneri / Olasılık 3: Yeterli düzeyde çalışmadığını düşünmek.

Öneri / Olasılık test edilmesi: Yazılı sınavından önce yeterli düzeyde çalışıp çalışmadığınızı kontrol edin, kendinizi değerlendirin.

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenmesi

Örnek 2: Eve ya da iş yerine hırsızın girip değerli eşya ya da parayı çalması

Öneri / Olasılık 1: Ev ya da iş yerinin kapı penceresinin açık unutulması

Öneri / Olasılık test edilmesi: Kapı ve pencerelerin kapalı/kilitli olduğunun kontrol edilmesi

Öneri / Olasılık 2: Değerli eşya ya da paranın görünen ya da kolayca bulunulacak bir yere konulması

Öneri / Olasılık test edilmesi: Değerli eşya ya da paranın evde kasa ya da güvenli bir yere konulması veya paranın bankaya yatırılması

Öneri / Olasılık 3: Yeterince güvenlik önlemlerinin alınmaması

Öneri / Olasılık test edilmesi: Eve ya da işyerine güvenlik kamerasının takılması

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenenmesi

örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşamamak vb.

Öneri / Olasılık 1:.....

Öneri / Olasılık test edilmesi:.....

Öneri / Olasılık 2:.....

Öneri / Olasılık test edilmesi:.....

Yukarıdaki boşlukları kendiniz düşünerek Öneri / Olasılığı test eden cümle yazınız.

UYARI:

**KAVGA, TARTIŞMA SÜRDÜRÜLMEMELİ, HATALI DAVRANIŞ
TEKRARLANMAMALI,**

**HER İKİ TARAF DA HATALI DAVRANIŞ, KURALLARA AYKIRI HAREKET
EDERSE İKİ TARAF DA SONUÇLARI KABULLENMİŞ SAYILIR.**

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenmesi

örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşmamak vb.

Öneri / Olasılık 1: Arkadaşla hangi sebeple, niçin kavga/tartışma yaşandığının düşünülmesi

Öneri / Olasılık test edilmesi: Kavga/tartışmanın sebebinin **UYGUN VAKİTTE** karşı tarafla konuşulması

5. Öneri / Olasılık test edilmesi, denenmesi

Öneri / Olasılık 2: konuşmanın faydalı olmadığı/olamayacağını düşünülmesi

Öneri / Olasılık test edilmesi: Bu durumda sırasıyla aşağıdakiler uygulanabilir

- 1 . Karşı tarafa bu durumdan rahatsız olduğunu ifade etmek.
- 2 . Olay olduğu anda en yakındaki ilgili kişiye durumu anlatmak
Örneğin ders öğretmeni, nöbetçi öğretmen, sınıf öğretmeni
- 3 . Rahatsızlık devam ediyorsa durumu rehberlik servisine bildirmek
- 4 . Okul idaresine yazlı olarak (dilekçe ile) bildirmek

Öneri / olasılık 3: Karşı tarafla bütün arkadaşlığı ve ilişkiyi bitirmek.

Öneri / olasılık test edilmesi 3: ne olursa olsun karşı tarafla yüz yüze, telefonla, sosyal medyada iletişime geçmemek

6 . Öneri ve olasılıklar arasından probleme en uygun çözüm yolunun seçilmesi ve uygulanması.

Bu aşamada öneri ve olasılıklardan probleme en uygun olanı seçilir.
Seçilenler probleme uygulanır.

Uygulamak sabır ve emek ister, sonuca ulaşmak zaman gerektirebilir.

İlk uygulamalarda sonuç alınamayınca hemen vazgeçmemek, pes etmemek gerekir.

**TAŞI DELEN SUYUN KUVVETİ DEĞİL, DAMLALARIN SÜREKLİLİĞİDİR.
(LATİN ATASÖZÜ)**

7 . Öneri ve olasılıkların uygulanmasından sonuçlar çıkararak genel bir sonuca varılması

Problem çözme yönteminin son aşamasıdır.

Öneri ve olasılıkların test edilmesinden sonuçlar çıkartılarak genel bir sonuca varılır.

Örnek 1: Yazılı sınavlardan düşük not almaktan korkmak

Rapor:

- Verimli ders çalışma yöntemlerini öğrenip uygulamak
- Yazılı sınavlara en az bir hafta öncesinden çalışmaya başlamak
- Yazılı sınav konularını öğrenmek
- Yazılı sınava yeterince çalışılıp çalışılmadığını kontrol etmek/değerlendirmek

7 . Öneri ve olasılıkların uygulanmasından sonuçlar çıkararak genel bir sonuca varılması

Örnek 2: Eve ya da iş yerine hırsızın girip değerli eşya ya da parayı çalması
Rapor:

- Ev ya da iş yerinin güvenli olup olmadığının belirli aralıklarla kontrol edilmesi
- Değerli eşya ya da paranın evde çelik kasada ya da bankada tutulması
- Ev ya da iş yerine güvenlik kamerasının takılması
- Polis, jandarma gibi güvenlik birimleriyle iletişim halinde olunulması

7 . Öneri ve olasılıkların uygulanmasından sonuçlar çıkararak genel bir sonuca varılması

örnek 3: Arkadaşlarla sürekli kavga etmek, tartışmak, anlaşamamak vb.
Rapor:

- 1 . Karşı tarafa bu durumdan rahatsız olduğunu ifade etmek.
- 2 . Olay olduğu anda en yakındaki ilgili kişiye durumu anlatmak
Örneğin ders öğretmeni, nöbetçi öğretmen, sınıf öğretmeni
- 3 . Rahatsızlık devam ediyorsa durumu rehberlik servisine bildirmek
- 4 . Okul idaresine yazılı olarak (dilekçe ile) bildirmek
- 5 . Karşı tarafla bütün arkadaşlığı ve ilişkiyi bitirmek.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN SINIRLILIKLARI

- Zaman alan bir yöntemdir.
- Bütün olaylara/problemlere uygulanması zor olabilmektedir.
- Öğrencilere bir takım maddi külfetler yükleyebilir.
- Sonuca ulaşmak zaman alabilir.

PROBLEM ÇÖZME YÖNTEMİNİN FAYDALARI

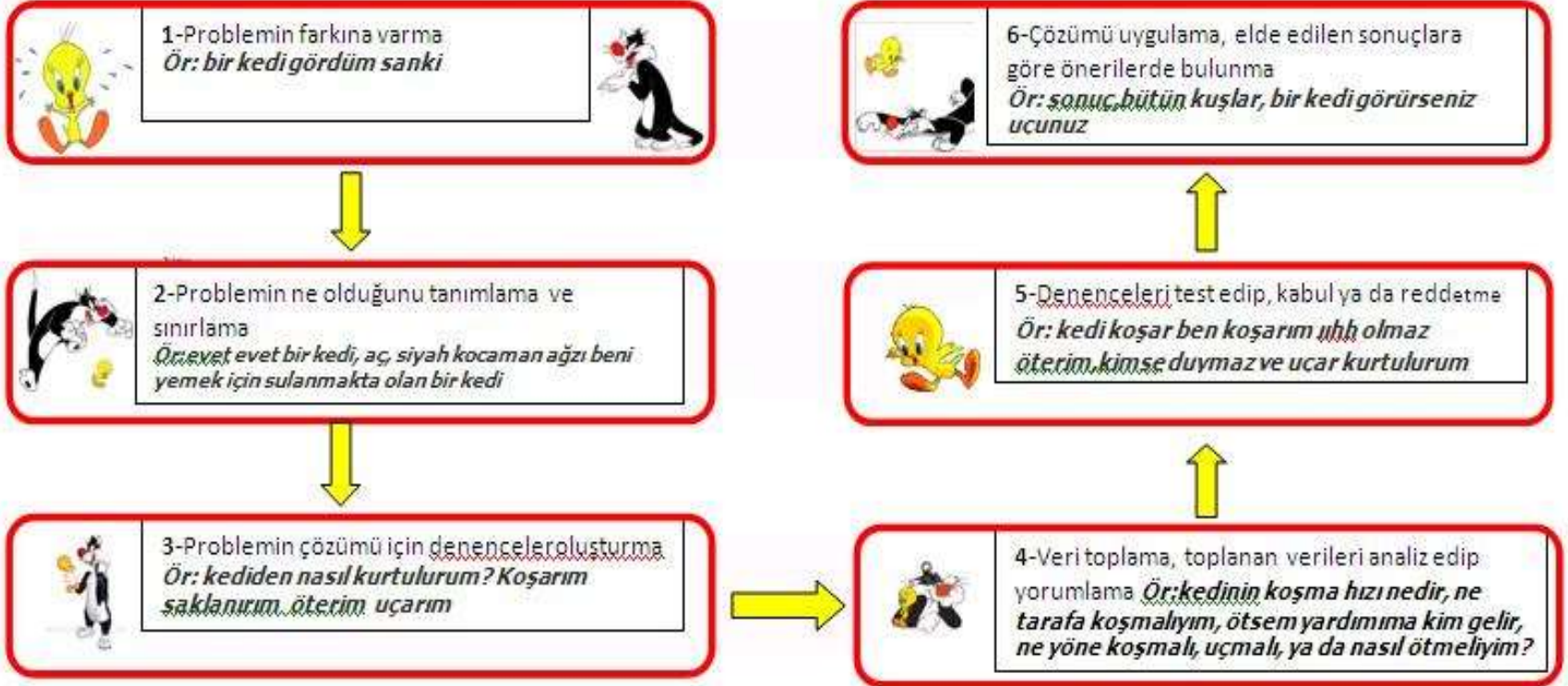
- Öğrenciler etkindir.
- Öğrencilerde öğrenme sorumluluğunu arttırır.
- Öğrencilerde problem çözümü için bağımsız düşünme yeteneğini geliştirir.
- Karar verme sürecinde öğrencilerin çok yönlü düşünme yeteneğini geliştirir.
- Öğrencilere başkalarıyla yardımlaşmanın ve başkalarının fikirlerinden yararlanılmasının gerektiği görüşünü benimsetir.
- Öğrencilere birden fazla kaynaktan sentez/etkileşim yaparak çalışmayı öğretir.
- Öğrencilere önerilerde bulunma ve olasılıklar ileri sürme yeteneği kazandırır.

Tweety ve Sylvester

PROBLEM ÇÖZME AŞAMALARI

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- www.sanalpsikolog.com/ProblemCozmeBecerisi.doc
- www.trakya.edu.tr/hastaneweb/pct.PPT
- ilkogretim-online.org.tr/vol3say1/v03s01a.pdf
- www.onlinefizik.com/content/view/40/28/
- yayim.meb.gov.tr/dergiler/147/altun.htm
- sozluk.sourtimes.org/show.asp?t=yaratici+problem+cozme
- http://www.koniks.com/topic.asp?TOPIC_ID=670